

**UCHWAŁA NR XXXVI/11/2017
RADY MIASTA SKARŻYSKA-KAMIENNEJ**

z dnia 23 lutego 2017 r.

w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 w gminie Skarżysko - Kamienna

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 poz. 575 ze zm.), Rada Miasta uchwała co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 w gminie Skarżysko – Kamienna, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Skarżyska – Kamiennej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Leszek Golik

Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2017-2019
w gminie Skarżysko – Kamienna

Skarżysko – Kamienna 2017

Spis treści

Wstęp	3
<u>ROZDZIAŁ I</u>	4
1.1 Uwarunkowania prawne	4
1.2 Charakterystyka środowiska lokalnego	5
1.3 Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w gminie Skarżysko – Kamienna	6
<u>ROZDZIAŁ II</u>	12
2.1 Analiza SWOT	12
2.2.Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019	14
<u>ROZDZIAŁ III</u>	23
3.1 Adresaci programu	23
3.2 Realizatorzy programu	23
3.3 Spodziewane rezultaty wynikające z realizacji programu	24
3.4 Źródła finansowania	24
3.5 Monitoring i ewaluacja	24
3.6 Podsumowanie	25

Wstęp

Rodzina jest najważniejszą i podstawową komórką społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jako naturalne środowisko życia dziecka ma największy wpływ na jego rozwój w każdej sferze – emocjonalnej, intelektualnej i poznawczej. To rodzina najsilniej oddziałuje na kształtowanie osobowości dziecka, dlatego tak ważne jest by funkcjonowała ona prawidłowo i jak najlepiej wypełniała swoje funkcje.

Współczesne rodziny przeżywają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości. Coraz częściej pojawiają się w nich zjawiska bezrobocia, ubóstwa, przemocy, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dlatego też, niezwykle ważne jest wspomaganie rodziny w prawidłowym wypełnianiu przez nią ról społecznych i przeciwdziałanie jej dysfunkcjonalności. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania służące udzielaniu im wszechstronnej pomocy. Jednocześnie, pomoc rodzinie powinna być w miarę wczesna i mieć charakter profilaktyczny, ukierunkowany na wspieranie rodzin niewydolnych, przejawiających trudności opiekuńczo – wychowawcze. Dla realizacji tych zadań niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Priorytetem wspierania rodziny jest stworzenie jej odpowiednich warunków rozwoju przy wykorzystaniu jej własnych możliwości i zasobów. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Skarżysko – Kamienna na lata 2017 – 2019 adresowany jest do wszystkich rodzin wychowujących dzieci, a w szczególności do rodzin przeżywających trudności w wychowaniu i opiece nad dziećmi.

Program stanowi kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny oraz zintegrowanie kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców miasta Skarżyska – Kamiennej, a jego głównym założeniem jest wsparcie rodziny naturalnej w celu zapewnienia dzieciom i młodzieży bezpiecznych warunków rozwoju i wychowania w środowisku rodzinnym.

ROZDZIAŁ I

1.1 Uwarunkowania prawne

Obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wynika z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i jest zadaniem własnym gminy.

Opracowanie Programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o przepisy prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 575 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 930, ze zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 1390);
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 2082);
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 446);
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 1817);
7. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” Dz. U z 2016 poz. 1860 ;
8. Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 (tekst jednolity: Monitor Polski z 2015 roku, poz. 821).

1.2 Charakterystyka środowiska lokalnego

Miasto Skarżysko – Kamienna powstało z połączenia kilku osad: Milicy, Bzinka, Rejowa, Młodzaw, Kamiennej, Posadaju, Placów, Boru – które dziś stanowią jego dzielnice. W 1923 roku Kamienna uzyskała prawa miejskie, wyznaczając obszar dzisiejszego miasta. Bogactwa mineralne i położenie na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych, sprzyjał rozwojowi przemysłu. Skarżysko-Kamienna posiada wyjątkową dostępność komunikacyjną, przecinają się tu główne szlaki drogowe i kolejowe prowadzące z północy na południe i ze wschodu na zachód kraju. Największe znaczenie dla miasta ma droga ekspresowa Nr 7 wiodąca z Gdańska przez Warszawę, Skarżysko-Kamienną i Kraków do granicy ze Słowacją oraz droga Nr 42 Łódź - Skarżysko-Kamienna - Rzeszów, łącząca równocześnie największe przemysłowe miasta północy województwa świętokrzyskiego. Natomiast Skarżyski węzeł kolejowy jest jednym z 11 największych w Polsce, przez który biegną linie kolejowe w kierunkach: Warszawa - Skarżysko-Kamienna - Kraków oraz Łódź - Skarżysko-Kamienna -Przemysł.

Pod koniec lat 80 XX wieku w Skarżysku – Kamiennej zamieszkiwało ogółem 50 807 osób. Do największych zakładów przemysłowych tego okresu należały: Zakłady Metalowe „Mesko”, Skarżyskie Zakłady Obuwia „Fosko”, Odlewnia Żeliwa i Emaliernia „Kamienna”, Zakład Części Hamulcowych „Hastar”, Zakłady Chemiczne „Organika – Benzyl”. W przemyśle w końcu 1989 roku zatrudnionych było 30 709 osób. Przemiany systemowe w Polsce, zapoczątkowane w 1989 roku, postawiły przed naszym społeczeństwem wiele nowych wyzwań, nadziei, ale i problemów. Jednym z nich jest coraz bardziej widoczne ubóstwo i bezrobocie. Problemy te dotknęły także Skarżysko – Kamienną. Dziś z wielkich zakładów produkcyjnych działają tylko Zakłady Metalowe „Mesko”, które w latach swojej świetności zatrudniały około 15 000 osób, a obecnie niespełna 2 000 ludzi.

Obecnie Skarżysko-Kamienna to niespełna 47-tysięczne miasto o powierzchni 64, 16 km² położone w centralnej Polsce, w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Od 1999r. jest siedzibą władz powiatu, w którego skład wchodzi gminy: Skarżysko-Kamienna, Bliżyn, Łączna, Skarżysko-Kościelne i Suchedniów.

1.3 Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w gminie Skarżysko – Kamienna

Z danych udostępnionych przez Referat Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Skarżyska – Kamiennej wynika, że na dzień 30.09.2016 w Skarżysku – Kamiennej zamieszkiwało 46 694 osoby, wśród których większość stanowiły kobiety – 52,7%.

Można też zaobserwować tendencję spadkową liczby mieszkańców w porównaniu do lat ubiegłych, co obrazuje zamieszczona poniżej tabela nr 1.

Tabela nr 1 Stan ludności w gminie Skarżysko – Kamienna w latach 2014-2015 oraz w okresie I-IX 2016

Wyszczególnienie	2014	2015	I-IX 2016
ogółem	47778	47183	46694
KOBIETY			
ogółem	25126	24836	24595
w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat	3311	3222	3154
w wieku produkcyjnym 18-59 lat	13920	13442	12999
w wieku poprodukcyjnym 60 lat i więcej	7895	8172	8442
MĘŻCZYŹNI			
ogółem	22652	22347	22099
w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat	3540	3475	3404
w wieku produkcyjnym 18-64 lat	15747	15376	15044

w wieku poprodukcyjnym 65 lat i więcej	3365	3496	3651
---	------	------	------

Źródło: dane z Urzędu Miasta Skarżyska – Kamiennej, Referat Spraw Obywatelskich

Z przedstawionych informacji wynika, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu mieszkańców gminy Skarżyska – Kamiennej ma tendencje wzrostowe i wynosił odpowiednio na koniec września 2016 – 12 093 osób, co stanowiło 25.9% ogółu mieszkańców. Natomiast w latach poprzednich udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców wynosił odpowiednio: w 2014 roku – 23,6%, a w 2015 roku – 24,7%.

Powyższe pozwala wnioskować, że struktura ludności miasta Skarżyska – Kamiennej będzie ulegać zmniejszeniu, a procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu mieszkańców będzie rósł z każdym rokiem.

Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej, ważną kwestią społeczną gminy Skarżyska – Kamiennej pozostaje bezrobocie. Od początku 2016 roku do dnia 30.09.2016 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skarżysku – Kamiennej było zarejestrowanych 3696 bezrobotnych skarżyszczan, w tym 1791 kobiet. Prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych przysługiwało 452 osobom.

Bezrobocie pozostaje również jednym z głównych powodów ubiegania się osób o wsparcie z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej. W 2015 roku wśród 1 755 rodzin (3 638 osób w rodzinie), którym udzielono pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 930 ze zm.), problem bezrobocia dotyczył aż 1138 rodzin (2 641 osób w rodzinie). Inne powody przyznania pomocy to m. in. ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, co obrazuje niżej zamieszczona tabela nr 2.

Tabela nr 2 Przyczyny udzielenia pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej w latach 2014-2015, oraz w okresie I-VI 2016.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Skarżysko - Kamienna					
	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2014	2015	I-VI 2016	2014	2015	I-VI 2016
Ubóstwo	786	826	711	1588	1674	1377
Sieroctwo	1	0	0	1	0	0
Bezdomność	53	40	40	53	40	40
Bezrobocie	1216	1138	1006	2866	2641	1912
Niepełnosprawność	624	320	268	1077	463	527
Długotrwała lub ciężka choroba	670	293	203	1100	548	707
Przemoc w rodzinie	33	6	11	76	25	36
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	75	85	68	346	413	340
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem, w tym:	216	165	123	695	529	387
rodzina niepełna	159	119	90	482	361	262
rodzina wielodzietna	27	23	15	134	113	74
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	7	4	2	7	9	2
Alkoholizm lub narkomania	175	145	86	209	168	154
Zdarzenie losowe	4	1	1	9	1	3

Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Klęska ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: sprawozdanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej - MPiPS – 03R za lata 2014-2015 oraz MPiPS-03P za okres I-VI 2016

W gminie zauważalne jest zjawisko dziedziczenia ubóstwa, kiedy całe rodziny, na długie lata pozostają na marginesie życia społecznego oraz w systemie pomocy społecznej. Jedną z form wspierania rodzin jest również realizacja wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020, którego celem jest zagwarantowanie gorącego posiłku lub też wypłata zasiłku celowego na zakup żywności. W ramach tego programu MOPS finansuje obiady dla dzieci w placówkach oświatowych, w dwóch stołówkach MOPS, osobom mającym trudności w dotarciu do stołówek, posiłki są dowożone do miejsca zamieszkania. Dla osób, które nie korzystają ze zbiorowego żywienia, MOPS wypłaca zasiłku celowe na zakup żywności

Tabela nr 3 Liczba osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Wyszczególnienie	2014	2015	I-IX 2016
Rzeczywista liczba osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	3080	2348	2118
Dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	450	447	328
Uczniowie do czasu ukończenia nauki w szkole ponadgimnazjalnej	750	507	550
Pozostałe osoby otrzymujące pomoc	1880	1394	1240

Źródło: sprawozdanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Od dnia 1 stycznia 2012 tj. od dnia wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016, poz. 575 ze zm.), gmina Skarżysko – Kamienna, zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10, częściowo pokrywa koszty pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2015 roku takie koszty pokrywane były w przypadku 68 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i wyniosły 320 796,05 zł.

Aby zapobiec umieszczeniu w pieczy zastępczej dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, gmina zapewnia wsparcie w postaci asystenta rodziny. Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodziną, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła ona pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Celem jego działania jest także wspomaganie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego, wspomaganie aktywności i integracji rodziny. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej funkcjonuje Zespół Asysty Rodziny, w którym zatrudnionych jest pięciu asystentów rodziny. W okresie od stycznia do września 2016 asystenci rodziny objęli wsparciem 63 rodziny, w tym 145 dzieci, w 2015 roku asystenci rodziny swoim wsparciem objęli 70 rodzin, natomiast w 2014 roku – 64 rodziny, co obrazuje niżej zamieszczona tabela nr 4.

Tabela nr 4 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2014	2015	I-IX 2016
Ogółem	64	70	63
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	148	166	145

Źródło: dane własne MOPS

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej został również utworzony Zespół Pracy Socjalnej z Rodziną, w którym pracują pracownicy socjalni oraz specjaliści pracy z rodziną. Zespół ten świadczy pracę socjalną na rzecz rodzin wieloprotymowych oraz prowadzi procedurę „Niebieskie Karty” w rodzinach, w których występuje przemoc, wspierając jednocześnie działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Tabela nr 5 Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Skarżysko – Kamienna.

Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	2014	2015	I-IX 2016
Ogółem	111	137	90
Liczba wszczętych procedur NK, gdzie osobą doświadczającą przemocy była kobieta	102	117	74
Liczba wszczętych procedur NK, gdzie osobą doświadczającą przemocy był mężczyzna	9	11	11
Liczba wszczętych procedur NK, gdzie osobą doświadczającą przemocy było dziecko	0	9	5

Źródło: dane statystyczne Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W celu wsparcia rodzin wielodzietnych, zgodnie z uchwałą Nr ZXXVI/27/2013 z dnia 21 marca 2013., Rada Miasta Skarżyska – Kamiennej przyjęła „Kartę Dużej Rodziny”, która oferuje katalog usług – system zniżek oraz dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych z terenu gminy umożliwiających im pełniejszy udział w życiu społeczno – kulturalnym. Skarżyska – Karta Dużej Rodziny ułatwia dostęp do instytucji kultury, sportu i rekreacji oraz zapewnia przywileje oferowane przez formy będące partnerami programu. W 2015 roku Skarżyską Kartę Dużej Rodziny wydano dla 325 rodzin, a w okresie od 01.01.2016 do 31.10.2016 dla 301 rodzin. Ponadto wydano także Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny w 2015 roku dla 305 rodzin, a do 31.10.2016 dla 337 rodzin.

ROZDZIAŁ II

2.1. Analiza SWOT

Działania zawarte w niniejszym Programie mają doprowadzić do wsparcia rodziny naturalnej, celem przywrócenia jej prawidłowego funkcjonowania.

Wykonanie analizy SWOT jest formą uporządkowania informacji na temat analizowanego obszaru i dokonania oceny zasobów i zagrożeń w środowisku lokalnym, jakim jest gmina Skarżysko – Kamienna, w zakresie:

- Mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, zaletę analizowanego problemu;
- Słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, deficyt, barierę analizowanego problemu;
- Szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego problemu szansę korzystnej zmiany;
- Zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego problemu niebezpieczeństwo, zmiany niekorzystne.

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżyska – Kamiennej na lata 2016-2021- Funkcjonowanie na terenie gminy Skarżyskiej Karty Dużej Rodziny oraz Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny- Bogata oferta kulturalna i sportowa dla rodzin wielodzietnych, w związku z funkcjonowaniem Kart Dużej Rodziny- Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny- Doświadczenie zawodowe pracowników instytucji działających na rzecz rodziny- Wsparcie asystentów rodziny zatrudnionych przez MOPS- Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadre instytucji działających na rzecz rodziny	<ul style="list-style-type: none">- Wysoki poziom bezrobocia na terenie miasta Skarżyska - Kamiennej- Wysoki poziom ubóstwa- Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”- Brak mieszkań chronionych- Mała ilość mieszkań socjalnych- Niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych- Eurosieroctwo (rodzice naturalni pracujący za granicą)- Niski poziom wynagrodzenia- Niedostateczne wsparcie psychologiczne, zwłaszcza w zakresie terapii i mediacji rodzinnej- Brak środków finansowych na zatrudnienie w pełnym wymiarze specjalistów do pracy z rodziną przeżywającą trudności

<ul style="list-style-type: none"> - Dobre rozpoznanie środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych - Funkcjonowanie na terenie powiatu skarżyskiego Zespołu Placówek Opieki i Wychowania „Przystań” w Skarżysku – Kamiennej - Funkcjonowanie w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - Baza instytucji wspierających rodzinę (m.in. Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku – Kamiennej, Sąd Rejonowy, MOPS, CIS, PCPR) - Dostępność pomocy psychologicznej, socjalnej, prawnej - Funkcjonowanie Miejskiego Centrum Kultury - Funkcjonowanie na terenie miasta placówek oświatowych - Funkcjonowanie na terenie miasta świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży - Realizowanie programu dożywiania w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - wzrost standardu życia rodzin w związku z wypłatą świadczenia wychowawczego w ramach programu „Rodzina 500+” - Skarżyski Program Seniora dla osób powyżej 60 roku życia 	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do pozostałych osób ze społeczności lokalnej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Polityka państwa przyjazna rodzinom - Spadek bezrobocia - Ustanowienie rodzin wspierających - Gotowość oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników służb i instytucji zaangażowanych w pomoc na rzecz wspierania rodzin - Gotowość do współpracy władz samorządowych i lokalnych mediów oraz służb, instytucji i organizacji pozarządowych - Utworzenie Gminnego Ośrodka Wsparcia - Utworzenie mieszkań chronionych 	<ul style="list-style-type: none"> - Eurosieroctwo (rozluźnienie więzi rodzinnych, niewydolność wychowawcza) - Wzrost patologii społecznych (np. przemoc, uzależnienia) - Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców - Bezradność wielu rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych - Złożoność problemów rodzin

Ubóstwo, przemoc, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych są najczęstszą przyczyną umieszczenia dzieci poza rodziną, w placówkach lub rodzinach zastępczych. Dlatego bardzo ważne jest, aby rodziny zagrożone kryzysem były stale monitorowane przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, a w razie potrzeby przez kuratorów i policję.

Wszystkie działania niniejszego programu powinny być skoncentrowane na wsparciu rodziny biologicznej w rozwiązywaniu różnorodnych problemów. Wynika to z zasady pomocniczości stanowiącej zasadę konstytucyjną. Jeśli jakiś problem nie może być rozwiązany samodzielnie przez jednostki lub grupę, wówczas staje się on przedmiotem zainteresowania władzy publicznej, a w konsekwencji przedmiotem zadania publicznego.

Wypracowany program wspierania rodziny jest propozycją zintegrowanych i planowanych kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców gminy Skarżyska – Kamiennej.

2.2. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 jest: *tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wspieranie i wzmacnianie w prawidłowym funkcjonowaniu.*

Cel główny będzie realizowany poprzez niżej wymienione cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.
2. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
4. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących.
5. Realizacja zadań ukierunkowanych na aktywne spędzanie czasu przez rodziny oraz rozwój zainteresowań dzieci, młodzieży oraz dorosłych.
6. Podniesienie kompetencji służb zajmujących się pomocą rodzinom dysfunkcyjnym.

Tabela nr 6 Cele szczegółowe, działania, wskaźniki, realizatorzy i partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

L.p.	Cele szczegółowe	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Partnerzy	
1.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (świadczenia z pomocy społecznej)	Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy finansowej	MOPS		
			Wysokość udzielonej pomocy			
		Finansowanie dzieciom dożywiania w placówkach oświatowych	Liczba dzieci objętych dożywianiem w placówkach oświatowych na podst. decyzji administracyjnej			
			Liczba dzieci objętych dożywianiem bez wywiadu środowiskowego			
		Wsparcie finansowe i rzeczowe dzieci uczęszczających do placówek oświatowych	Liczba dzieci, która skorzystała z dotacji podręcznikowej			Referat Edukacji Urzędu Miasta Skarżyska – Kamiennej
			Koszt udzielonej pomocy			

			Liczba dzieci, którym przyznano stypendia i zasiłki szkolne		
			Koszt udzielonej pomocy		
		Utworzenie mieszkań chronionych	Liczba mieszkań chronionych	Urząd Miasta	
			Liczba osób umieszczonych w mieszkaniach chronionych		
2.	- Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny	Liczba asystentów rodziny	MOPS	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej
			Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny		
	- Koordynacja poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka	Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	MOPS	
			Kwota poniesionych wydatków przez gminę z tytułu umieszczenia dzieci w pieczy		

			zastępczej		
			Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych		
		Umożliwienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego m.in.: pedagog, psycholog, logopeda, prawnik, psychoterapeuta	Liczba osób, która skorzystała ze specjalistycznego poradnictwa	MOPS - PIK, PCRE, Urząd Miasta	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego” oraz inne organizacje pozarządowe
		Wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego	Liczba osób/rodzin, która skorzystała z poradnictwa rodzinnego	PCRE	
		Podejmowanie działań mających na celu wzrost kompetencji rodzicielskich	Liczba rodzin, która skorzystała z działań edukacyjnych podnoszących kompetencje rodzicielskie		
3.	Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży	Realizacja programów profilaktycznych przeciwdziałających patologiom wśród dzieci i młodzieży i propagujących	Liczba programów profilaktycznych	Placówki oświatowe, Urząd Miasta, PCRE,	Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji Powiatowa Stacja

		zdrowy styl życia	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w realizacji programów profilaktycznych		Sanitarno – Epidemiologiczna w Skarżysku – Kamiennej, Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego” oraz inne organizacje pozarządowe
	Przeprowadzanie akcji informacyjnej dotyczącej zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, w tym bezpieczeństwa na drodze oraz w zakresie nadużywania środków psychoaktywnych	Liczba przeprowadzonych akcji informacyjnych w placówkach oświatowych	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w akcjach informacyjnych	Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku - Kamiennej	
		Liczba rozdanych odblasków			
		Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3, dzieciom w wieku przedszkolnym			
		Liczba dzieci uczęszczających do żłobków			
		Liczba przedszkoli publicznych i prowadzonych przez inne podmioty			

			Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli		
4.	Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących	Przeciwdziałanie przestępczości, w tym przestępczości wśród dzieci i młodzieży	Liczba wykrytych przestępstw/wykroczeń, w tym dokonywanych przez dzieci i młodzież	Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku - Kamiennej	
			Liczba osób skazanych		
		Świadczenie specjalistycznej pomocy rodzinom dotkniętym uzależnieniami	Liczba złożonych wniosków do Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Wszyscy realizatorzy Programu	Poradnia Leczenia Uzależnień, Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego” oraz inne organizacje pozarządowe
			Liczba rodzin z problemem uzależnienia, którym udzielono pomocy		
		Liczba osób korzystających ze wsparcia terapeuty uzależnień			
		Pomoc rodzinom dotkniętym	Liczba wszczętych		Powiatowe

		przemocą	procedur „Niebieskie Karty”		Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej
			Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego		
			Liczba powołanych grup roboczych		
			Liczba rodzin/osób objętych wsparciem w związku z realizacją procedury „Niebieskiej Karty”		
		Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych skierowanych na aktywizację zawodową	MOPS - KIS	Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku - Kamiennej
5.	Realizacja zadań ukierunkowanych na aktywne spędzanie czasu przez rodziny oraz rozwój zainteresowań dzieci, młodzieży oraz dorosłych	Realizacja programu „Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny” oraz programu Skarżyskiej Karty Dużej Rodziny	Liczba rodzin korzystających z ogólnopolskiej KDR	Referat Zdrowia Urzędu Miasta, Miejskie Centrum Kultury w Skarżysku - Kamiennej	Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji
			Liczba wydanych ogólnopolskich KDR		
			Liczba rodzin korzystających ze		

			skarżyskiej KDR		
			Liczba wydanych skarżyskich KDR		
			Liczba podmiotów oferujących zniżki w związku z posiadaniem Skarżyskiej Karty Dużej Rodziny		
		Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych	Liczba osób korzystających z zajęć dodatkowych z wyodrębnieniem osób dorosłych		
			Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zorganizowanych form wypoczynku letniego oraz w okresie ferii zimowych		
			Liczba świetlic środowiskowych		
			Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do		

			świetlic środowiskowych		
		Organizacja imprez okolicznościowych	Liczba zorganizowanych imprez		
			Liczba osób uczestniczących		
6.	Podniesienie kompetencji służb zajmujących się pomocą rodzinom dysfunkcyjnym	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach, stażach, studiach podyplomowych	Liczba szkoleń	Wszyscy realizatorzy Programu,	organizacje pozarządowe, zewnętrzne podmioty szkolące
			Liczba uczestników szkoleń		

ROZDZIAŁ III

3.1. Adresaci programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Skarżysko – Kamienna na lata 2017– 2019 skierowany jest do:

- rodzin zamieszkałych na terenie miasta Skarżyska – Kamiennej, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- rodzin, w których władza rodzicielska została ograniczona lub odebrana poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej;
- rodzin dotkniętych przemocą;
- rodzin z problemem ubóstwa i bezrobocia, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3.2. Realizatorzy programu

Zadania Programu realizowane będą przez instytucje działające na rzecz wspierania rodziny, w tym przez:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej,
- Referat Edukacji Urzędu Miasta,
- Referat Zdrowia Urzędu Miasta,
- Komendę Powiatową Policji w Skarżysku – Kamiennej,
- Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Skarżysku – Kamiennej,
- Placówki oświatowe,
- Miejskie Centrum Kultury

Z uwagi na fakt, iż realizacja niektórych działań wymaga wsparcia ze strony innych jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych, jako partnerów podejmowanych zadań wskazano niżej wymienione podmioty:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku – Kamiennej,
- Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji w Skarżysku – Kamiennej,
- Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Skarżysku – Kamiennej,
- Poradnia Leczenia Uzależnień,
- Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku – Kamiennej
- Organizacje pozarządowe
- Zewnętrzne podmioty szkolące

3.3. Spodziewane rezultaty wynikające z realizacji programu

W związku z realizacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 przewiduje się ogólną poprawę funkcjonowania rodzin w środowisku lokalnym, jak i zacieśnienie współpracy między podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu.

Spodziewane rezultaty wynikające z realizacji Programu to:

- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- wzrost jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w realizację programu.
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin,
- poprawa sytuacji dziecka w rodzinie oraz w środowisku szkolnym,
- poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży,
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.

3.4. Źródła finansowania

Zadania określone w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 finansowane będą z:

- środków własnych budżetu miasta, szczególne znaczenie będzie miał budżet Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- środków zaplanowanych w budżetach realizatorów Programu
- ewentualnych środków zewnętrznych pozyskiwanych w ramach ogłaszanych konkursów

3.5. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie monitoringu i ewaluacji realizacji programu służy sprawdzeniu, czy zostały zrealizowane zaplanowane działania oraz czy osiągnięto zakładane rezultaty.

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Skarżysko – Kamienna na lata 2017 – 2019 jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb. Monitoring oceny stopnia realizacji Programu odbywać się będzie corocznie, na podstawie pozyskanych informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Sprawozdanie z realizacji będzie przekazywane do Rady Miasta Skarżyska – Kamiennej w terminie do 31 marca każdego roku.

Jednostką odpowiedzialną za monitorowanie, ocenę i ewaluację Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej.

3.6. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Skarżysko – Kamienna na lata 2017 – 2019 jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Gminnej Strategii Rozwiązywania

Problemów Społecznych dla gminy Skarżysko – Kamienna na lata 2016 – 2021.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Skarżysko – Kamienna oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu także własnej aktywności. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Tak rozumiany program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia rodziny.

UZASADNIENIE

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodzinom przezywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu opracowuje się m.in. 3 letnie programy wspierania rodziny.

Celem programu jest tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wspieranie i wzmocnienie w prawidłowym funkcjonowaniu.